

ሰንበት ጸላም

መሐመድ እድሪስ

ኦገስት 19 ማርች 2025

ብመናሰበት ዝክረት 50 ሰነት ኣዋዲት መስተዕምረት፡ ሸዑ ኤረትሮፕ ዲብ ምድሩ ወሐረቱ እብ ኣንዝመት ሀይለስላሴ ወደርግ እት ረኣሱ ለጀረ ጀራይም ሰኒ ብዙሕቱ። ህቱ ምንገብእ ህዬ እሊ ዲብ ክል ርክን ኤረትሮፕ እት ሸዑን ለጀራይም ጀራይም እግል ኢልትረሰዕ ወምን ጂል ዲብ ጂል እግል ልትሐላላፍ እንዴ ትበሀለ እብ ጀብህት ሸዑብዮት ለዳለ ክታብ ጀራይም እስትዕማር ለሸሬሕ ፋግር ዐለ።

ከእግል ዮም ዐብደልቃድር ኣሕመድ እብ ሰበትለ ዲብ ኣቅርደት ለጀሬት እብ “ሰንበት ጸላም” ለትትኣመር ኣምዕል ለከትበዮ ቅሰት ኣወላይ ክፈለ እንቀድም እኩም። መሐመድ እድሪስ ሰንበት ጸላም ለቅምብለት ዲብ ምግብለ ጅምዓም ለዐለው ሰብ ሰልጠት ክምሰል ትፈርገዐት፡ ለወድቅ ወድቀ እግል መሕመድ ሓሊ ዲብ ዕድምን ክምሰል ረከብናሁ፡ ምስል ሕሴን መሐመድዐሊ (ፈረጅ) ኣትኣመሬነ። ተበሰም እት ልብል “ኣሰናይ ደሐን መጽኣኩም” ቤሌነ። ሰላም ክምሰል ትበሀልነ፡ እብ ሰበትለ ኣምጸኤን ኣግደ ጋር ትናወልነ እግሉ። “ታሪክ ሰንበት ጸላም” ቤለ ረኣሱ እንዴ ኣንቀዕረረ። ወጅሁ እብሼሽ እት ለኣስሩ እብ ስርቤብ ትወረሰ። ኣቅርደት፡ 9 ማርች 1975 ስኮደርዮ ኣቅርደት፡ መኣከቢት ድቡራምተ ለዐለት። ምን ኣስመረ ለመጸኣ ኣውቶቡሳት - ሳታዬ፡ ጎናፍር... ዲብ ባካተ ለዓርፈ። ሸዋረዓመ ዲመ ዕሙር ቱ ለዐለ። ትልህያታት ሴረት፡ ሐውልየት ሰይድን ሙስጠፈ፡ ዕሙር ሃጁክ ገሃዊ፡ እብ መሰንቆ ለተሌት ቡን። እግል እንሰ ወእግል ሐ ለልትሐሌ ሐልየት ወኣሸዓር፡ ሸበንርብ ለለኣተባቅር ሐልየት ፍቲ ወሻማት - ዐጀላይ፡ ራይሞክ፡ ሮዛነ፡ እግል ግርመት ኣዋልድ ሓወ ናይለ ድዋራት ለልትሐሌ እብ መሰንቆ ለልትቃኔ ወልሰንቆ ሐልየት ዓዳት... ኣግደ ተኣምርተ ዐለ። እለ ሕሊል በርከ እንዴ ጠብጠብዮ ለለሐልፍ፡ እብ ዕጩይ

ዐርኮከብ ወቅስለ ለትትክመር መዲነት፡ እግል ጋሽ እብ ሐሊብ ወሐሳስ ለትትከበት ሐዳር ክሉ ዐለት። ግድለ ስለሕ ዲብ ሰልፍ ሰላታት ክምሰል አምበተ ህዩ፡ እተ ዶለ ዔማት ሰውረት ወዔጸት ወራታት ምናድሊን ገብእ እተ ለዐለ ገብአት። እብ ፍንቴይ ግራሀ ዲብ ሰነት 1962 ተዕቢኣት ፈሪስ ፈደረሽን እግለ ገብአት ሂሰት እግል መትቃዋም እብ ምናድሊን ለገብአ ህጁም ቅምብለት፡ ንዛም ህይለስላሴ እብ ዕን እኪት ክምሰል ለአቀምተ ወዲብ ሰካነ ናይ እስሮ ወቀትል ምስዳራት እግል ልንሰእ አስተብደ። ወለሊሀርብመ ሀርብ። ለእጅትመዕ እተ ዶሉ ትፈንጠረ። ስክርቴር ቃኑን ወዐድል፡ ናይ በዲር ሙዲርለ ምዴርየት ዑመር ሐሰኖ፡ ክምሰልሁመ ሜርሓይ ዲን በርከ - ሼክ ሳልሕ ሙስጠፈ ወዎሮ ዐስከሪ እተ ዶሎም ሞተው። ምን ተሓከረው ህዩ፡ ደጃዝማች ሓምድ ፈረጅ፡ መልኣኬ ሰላም ዲሜፕሮስ፡ ረዳት እግል ሃጀሞት ኣነ ለህሌኮ እቶም ዲብ ቤት ምናድል አቡብከር ሼክ ተአከብነከ፡ ሐቴ ዐመልየት እግል ኒዴ ኤተንን። ምናድል ሰዲድ ሕሴን እግለ ዐመልየት ከጠጠየ። ለዐመልየት ለትወዴ መጅሙዐት ህዩ ሰበት ነፈር እግል ለህሉ እለ ቀረርነ። ለዐምለየት ህዩ እብ ሰለስ መርበይ በህለት፡ ምግብ፡ ግብለት ወቅብለት እት ገብእ፡ ዎሮ ምንእነ ናይ ተናን ወሐቴ መትፈርገዓይት ቅምብለት እግል ልጽበፕ፡ እግል ለዳፌዕ ብዕድ ፈርድ እግል ልጽበፕ፡ ለተረፍነ ህዩ ዲብለ ትየመምነ እተ አካን እግል ንሐፕፕ እንዴ ተሐበሬነ ዲብ ዐመልየት ትበገስነ። ዲብ ዮም 12 ጁላይ 1962 እንድራሴ ቁምላቸው በለጤ፡ ነፈር ምጅልስ አቶብዩ ለዐለ ባሻይ ኢብራሂም መሐመድ፡ መዳልያይ ጀሪደት ዘመን ተወልዴ ገብረመድህን (ዜኪዎስ) ዐለው። ዲብለ ተለዩ አምዔላት፡ ባሻይ ኢብራሂም ለብእቶም ሐምስ ምን ሕኩራም ሰበት ዐረው፡ ብዝሐ ቅቱላም ሰማን በጽሐ። ለሐደስ እግል ሕኩመት አቶብዩ ዐቢ ናይ ተሕዚር መደወን ገብአ እተ። እት ረአስለ ሸክ ለወደው እቶም እግል ሳዕት 4፡ 00 ገሌ ናቅስ ዐለ። ዲብ ሂለኮፕተር ክምሰል በጽሐ፡ መሰደሱ እንዴ አፍገረ 'አስተብዱ' እሻረት ርሳስ ከሕ አበለ። እተ ዶሉ እት ጥያረቱ እንዴ ትጸዕነ ህዩ አስክ አስመረ ክባባይ ገብአ። መሕሙድ እብ ሰበተ ወቅት ለህይ ዝክርያት ቡ። ዲብ ትኮበት፡ አግርበት ሐሊብ (ቢዶኒታት)፡ ናይ ባናነ ሰናዱቅ ወብዕድ ቀናብል ወመፈጀራት ዲብ ለሐበዎ ምን ሜዳን ዲብለ መዲነት ለበጸሐ መንዝማት በዝሐው። ዲብ ገሃዊ እት ልትዋጀሆ እሽትራካት ለለአፈግሮ ስቡላም በዝሐው። ላመ ዐመልየት እት ተዐቤ ጌሰት። ለሓለት ሕማም መንጸረር ለከልቀ እቱ ንዛም እስትዕማር፡ እግለ ሸክ ወደ እቶም አዳም እምበል ሰኣል ዲብ ለአስር ወሸንቅ፡ ዐመልየት እትለ ትገብእ እቱ ወክድ ህዩ እግለ ዲብ ባካት ለጸኔሕ ሸዑብ ላጾሕ ረሸኖት ወማሉ ገለሞት ምን ወራታት እስትዕማር ገብአ። ንዛም ህይለስላሴ እንዴ ወድቀ ደርግ ዲብ ሰልጠት ክምሰል መጽኦ ህዩ፡ ቴለል አቅርደት ዝያደት ትኬለመ። ምድር ክምሰል እት አፍ-ሾመት አስክ ጸብብ እብ ክዩድ ፈሸሐኒት

ጦር-ሰራዊት ትረገሐት። ቃእድ ካልኣይ ክፍለ-ጦር ሜጀር ጀነራል ወርቁ ቸርነት፡ ምን “ለዐሳክር፡ ሸዐብ ኣቅርደት ደሐን ህሌነ እት ልብል እግል ለአብዱም ዱሉያም ወወለው። ለጀነራል፡ ‘እት ቀደምኩም ለጸንሐ ሕያይ ልግበእ ወሕሙም፡ ዐቢ ልግበእ ወንኡሽ እበ ኢከስስ ምስል ምሶሱ’ ቤለዮም። ህቶም ህዩ እግለ ትእዛዝ እግል ለሐሽሞ ለረክበው ነፈር እምበል ረሕመት እግል ልቅተሎ፡ ባባት እንዴ ሰብረው ኣንስ ወኣጀኒት እግል ለኣጀርቦ ወአብያት እግል ለአንድዶ ዝያድ ሳዐት ወደው። “ምነ እንክር ግብለት - ባካት መከረዪ ጥያራት ለዐለ መዐስከርም ኣንፋር ምስዳር እንዴ ነስኣት ህዩ ጄሽ ኣትፈረረት። ዲብ ቀበት ሕዳት ኣምዔላት፡ እግል ሐድ 120 ለገበኣ ኣንፋር እብ ተህም ትጸበጠው። ለብዝሔ ምን ሳምን እት ሳምን እት ዘይድ ጌሰ። ለቅምብለት ለክፈው ፈዳእዪን ናይ ጀተኤ ዐለው። ለዐመልየት ለነዘመ ህዩ ምናድል ኣድም ኣምድ (ግንድፍል) ዐለ። ህቱ፡ ቀደም እስትሽሃዱ እብ ሰበትለ ዐመልየት ዲብለ ከትብዩ ክእነ ልብል፡ ዲብ ደብር ሰለ እት ሕነ፡ ‘ዲብ ኣቅርደት እጅትመዕ ዐቢ እግል ልግበእ ቱ፡ እንድራሴ ህይሌስላሴ ወብዕዳም ዐባዪ ሰብ ሰልጠት እብ ሰበት መትሓባር ኤረትርዮ ምስል ኣቶብዩ እግል ሸዐብ ሸሬሕ እግል ለሀቦቶም።’ ለትብል ሐብሬ ረከብነ። ለወክድ ለሰብ ሰልጠት እንድራሴ ህይሌስላሴ ወወዚር ዳክልየት ኣቶብዩ ሌተና ጀነራል ኣቢይ ኣበበ ወሜርሓይ ኤረትርዮ ቢትወደድ ኣስፊህ ወልደሚካኤል እግል ዐባዪ ሰብሰልጠት እንዴ ተለው ዲብ ኣቅርደት ኣተው። ሳዐት 12:30 ኣደሐ ክምስል ገብኣ ህዩ፡ መሓደረቶም እግል ለሀቦ ዲብ መክተብ እዳረት ኣቅርደት እኩብ ለዐለ ሸዐብ ኣተጀህው። ሓክም በርከ በላይ ገብረዝግሃር ወርኢስ ምጅልስ ኤረትርዮ ደጃዝማች ኣምድ ፈረጅ መሓደረቶም ክምስል ኣትመመው፡ እግል ኣቢይ ኣበቤ ለትዳለ ናይ ኣፍራስ ወሰይፍ ሀድያት እግል ለሀቦ ኣስተብደው። ዲብ ምግብ ላኪን እብለ መጽኢ ለኢትበሀለት ክርን ድቅብ ቅምብለት እግል ኣቅርደት በጭበጨት። ኣለምሰገድ ተሰፋይ፡ እግለ ሐደስ እንዴ ኣሸረ ዲብ ክታቡ ለከትብዩ ክእነ ልብል፡ እብ ፍንቱይ ግራህ ኣምዕል ለሀ፡ ኣቅርደት ሰካብ በኪት ኢሰክበት። ዐሳክር ንዛም ህይሌስላሴ ብዝሓም መንደሊታት ውላድለ ደዋዩሕ ኣረይ እስር ወሸንቆ ወደዮም። ምናድሊን ጀብሀትመ እሊ ዲብ ልርኡ ወራታቶም ዓበው። ሸገርት ኣልቃም፡ ለኪፍ ቀናብል ወቀቲል መስኡሊን ኣተላለው። መጥመጦሩመ እብለፈትፈናተ ኣግቡይ ሸዐብ እግል ልነዝሞ ኣስተብደው። ሙደርሲን፡ ፖሊስ፡ ዓዲ ሸዐብ እት ስኮደርዮ ለልውዕሎ ተሸሽ ወሰብ መጣዕም ወገሃዊ እብ ብሼሽ ዲብ ልትነዝሞ እግል ሰውረት ለትገብእ ሐብሬ እግል ለኣክቦ ወእግል ልትሰበሎ ኣስተብደው። 18ይት ሰነት ዕልብ 12 ኣስመረ ኣስክ ተሰነይ ሓልፍ እንዴ ዐለ ዲብ ኣቅርደት እንዴ ኣቅበለከ፡ ምስል ቅያደት ጄሽ ናይለ ዲብ በርከ ወድዋራት ኣቅርደት ዕስኩር ለዐለ እብ ‘ኣንደኘ’፡ ‘ኣራተኘ’ ወ”ስምንተኘ’ ለልትኣመር ሰለስ ውሕዳት

ትራክቦ። ልሰዕ እጅትምዑ እንዴ ኢሊከተምም ህዩ ለአግደ ጃሱስ ተክለኣብ ክምሰል ትቀተለ ተሐበረዩ። ለወክድ እብ ሐሩቀት እግል ልትፈርገዕ ሐዘ። ዲብለ ኢያም ለህይ ዲብ ረኣሰ ጄሹ ምስለ ጀረ ከሳይር እንዴ ወሰክ ሐሩቀቱ እግል ልክህለ ኢቀድረ። እት ረኣሰ ስካን አቅርደት መርባት እግል ለአቅሰን አዘዘ። ቅያደት ናይለ ዲብ እንክር ቅብለት ናይለ መዲነት ዕስኩራት ለዐለዩ ውሑዳት እብ ጀህተን ጄሸን እግለ መዲነት እግል ልከርድን ሻፍግ ትእዛዝ አተሐላለፈ። ግረ እለ ማጀር ጀአንራል ወርቁ አስክ አስመረ እግል ለአቅብል እት ፎርቶ ክሪት ለዐለት ሂለኮፕተሩ ገይስ እት ህለ፡ እንዴ ትበገሰው አስክ ምግብ ሱግ ገጾም ሂረረው። ምኑ እንክር ቅብለት አስክ ሕለት-ዶም፡ ደበት-ስከር፡ ምን ሱግ እንክር ምውዳቅ ጸሓይ እትለ ህለዩ ሕለት ተካሪር፡ ሕለት ሱዳን፡ ሕለት ድርቂ ወሐለንገ አተላለው። ምን ሱግ እንክር ግብለት ለህለዩ ሕለት ሐበሽ ወሕለት ጀበርመ ምን መእከይ ኢነግፈዩ። “ቀደምለ ሐደስ ዲብለ ዐለዩ ሕዳት ደቃይቅ፡ ወድ ዐንጀ ለልትበህል ፖሊስ ለሐብሬ እት ዶሉ ገብእ ሳምዐ ጸንሐ፡ ዲብ ባካትለ መዐስከር ለዐለው ስካን፡ ምን አካን እብ ሸፋግ እግል ልህረቦ ሕቡሮም ዐለ። እብ ፈድሉ ህዩ ስካንለ ባካት ምን ጅርበት እግል ልንገፎ ቀድረው። ለባካት ሳዐት 4፡ 15 አልዐስር ለአምበተ ቀትል፡ አስክ ሳዐት ሰቦ አመቅረብ አተላለ። እት ሰለስ ሳዐት ለኢገብእ

እብ መናሰበት ዝክረት 50 ሰነት መዋዲት መስተዕምረት፡ ሸዑብ ኤረትርዩ ዲብ ምድሩ ወሐረቱ እብ አንዝመት ህይለስላስ ወደርግ እት ረኣሱ ለጀረ ጀራይም ሰኒ ብዙሕ ቱ። ህቱ ምንገብአ ህዩ እሊ ዲብ ክል ርክን ኤረትርዩ እት ሸዑብ ለጀራ ጀራይም እግል ኢልትረሰዕ ወምን ጂል ዲብ ጂል እግል ልትሐላለፍ እንዴ ትበህለ እብ ጀብህት ሸዕብዮት ለዳለ ክታብ ጀራይም እስትዕማር ለሸሬሕ ፋግር ዐለ። ከእግል ዮም ዐብደልቃድር አሕመድ እብ ሰበትለ ዲብ አቅርደት ለጀሬት እብ “ሰንበት ጸላም” ለትትአመር አምዕል ለከትበዩ ቅሶት ካልኣይ ወናይ ደንጎበ ክፈለ እንቀድም እኩም። ሰንበት ጸላም ትዘበጠ ወድቀ። መሐመድ እድሪስ ኢማም መስግድ ሕለት ጀበር እንዴ ተሐከረ ክምሰል ወድቀ፡ ‘ማይ...! ማይ...! ርፍዑኒ’ ዲብ ልብል ደሙ እንዴ አክለስ ሞተ።” መሕመድ፡ መሐመድ ሸፈ ለልትበህል ናይ ዐቅል ምሽክለት ለዐለት እሉ ትዘከረዩ። ሕሴን ፈረጅ መሐመድዐሊ (ፈረጅ) መ እግለ አምዕል ጸላም ልትዘከረ፡ “ለአምዕል ለህ ሰንበት ዐባይ ሰበት ዐለት፡ አነ ቀደምለ ፈነ ምስል ዑቅቢት መለህዩ ዲብ ገህወት እብ ሰበትለ እተ ምዕል ለህ ሳዐት 3፡ 00 አምሱይ እብ ፍዳዩን ለትቀተለ ጃሱስ እንዳግም ዐልነ። ለጃሱስ ዲብ ጀበል ሕለ ሰበት ትቀተለ፡ ለጦርሰራዊት እግል ፈናህ ሸዑብ፡ ሐሪድ ወአንደዶት አብያት እብ ደዋዬሕ ቅብለት ምውዳቅ ጸሓይ ናይለ መዲነት አንበተዉ። ዲብ ዘብጠ እብ ባካት ዐድ ሲዲ እንዴ ወደው ዲብ ቀበትለ መዲነት አተላለው። ዲብ ገበይ እግለ ጸንሐዮም እብ ፋሽ ከበልል ዲብ

ወዱ ህዩ ለፈነ አሌፍ እንዴ ቤለው አስተብደው። ቤትቤት ዲብ ለአቱ ሬሽኖት ወበንዚን ዲብ ልክው አንደዶት አብያት አተላለው። ለፈነ ዲብ ልትኬለም ጌሰ። ዲብ ገሃዋ፣ ዲብ ሱግ፣ ዲብ ደካኪን፣ ዲብ አፌት ምስግድ፣ ዲብ ስኩዶርየ ወብዕድ ድዋራት ናይለ መዲነት ለጸንሐዮም ነፈር እብ ርሳስ ክምሰል ቀጠፍ እግል ልትከፍከፍ አምበተ። እግል ሰርም ህዩ እንዴ ከርደነው ዲብ ብነ እንዴ አጸገወው እብ “ለሕጻን ለሀይ ሰኒ እትዘከሩ። ለበዜሕ ወክድ ሕኔት እስእን እንዴ ወደ ልተልሂ እብ ሓፊ እገሩ ኩረት እግል ሊሹት ፈቴ ሰበት ዐለ ዲመ ንትዐጀብ እቡ ዐልነ። ለበዝሕ ወክድ ዕልብ 7 አው 11 ፍሌንዮት እንዴ ለብሳቱ ዲብ ሜዳን ልትከሬ ለዐለ። እግል ልርአዩ ለኢመጽእ ነፈር ይዐለ መስኪናይ!” ዲብ ቀደም ዕንታቱ ገብእ ትካዩለ እሉ፡ ህቱመ ድግሙ እንዴ አትካረመ ትም ቤለ። አቅርደት ሐቴ ምነ ምን ዘበን ሕክም እንግሊዝ ምን ትልህዩ ኩረት ለኢትፈንቴት ብዙሕ ፍረቅ ለዐለ እተ መዲነት ተ። አልሸባብ፣ ሂላል፣ ቢናብ ወብዕድ ስሙይ ፍረቅ ዐለ። “ዲሊ ይማ እንብሉ ለዐልነ ናይ ዐቅል ነቃሽ ለዐለት እሉ ሻብመ፡ እምበለ ይመ እት ልብል ግረ እሙ ጊሰት፡ እኪት ትግበእ ወሰኔት ለኢፈርግ መስኪን ሕጻንቱ ለዐለ። ዲብለ አምዕል ለሀ ህዩ፡ ‘ይመ...!ይመ...!’ ዲብ ልብል፡ እሙ እግል ለዐሬ እት ልብል፡ ዲብለ አስክ ሕለት ሱዳን ለለዐዴ ጀስር ወድቀ። እሙመ እተ አካን ምስሉ ግፍትእ ትቤ። “ናይለ ዲብ ስኩዶርየ ሸቄ ለዐለ እናስመ ለለአትፈክርቱ። አብ ክልአት አጀኒት ቱ። ውላዱቶም ነብረ እንዴ ጸብጠው እሉ ዲብ አካን ሸቅሉ ልሼበው ለዐለው። ላኪን ለአምዕል ሰንበት ሰበት ዐለት፡ ስልጣንዮት እንዴ ጸብጠው እሉ ክምሰል መጽአው እቱ እግል ልትረይሐም እንዴ ቤለ አስክ ገሀወት እንዴ ነስአዮም ሐሊብ ጠልበ እሎም። ሐሊቦም እንዴ ኢለአተሞ ላኪን ሱድፈት ዘብጥ አስተብደ። ለእናስ እግለ ውላዱ ዎሮ ምቀደም ወለዎሮ ምን ግረ እንዴ ሐዝለዮም መትሃግያይመ “መሐመድሽፈ ዎሮ ምነ ዳርሳም ጸሊም ገዚፍ እናስቱ ለዐለ። ምን ካርጅ እንዴ ሐማቱ ዲብ አቅርደት ለአቅበለ። እተ አምዕል ለሀ ህዩ ዲብ ገሀወት ምስለ ሕብግም ለዐለው አንፋር እንዴ ጸንሐ ለቴለል ክምሰል ሀድአ በ’ረ ፈግረ። ክሉ አዳም አርሐቱ እግል ለአንግፍ አስክ አብያቱ ልሰዔ እት ህለ፡ ህቱ ላኪን ዲብ መዲነት ለአንጎጌ ዐለ። ዲብ ገበዩ ዎሮ አድግ እብ ርሳስ ግፍተእ ጋብእ እት እንቱ ጸንሐቱ። ዲቡ ድንን እንዴ ቤለ፡ “እንተ ህዩ በዐል ሚ ዝንብ እንተ፡ አዳም ላተ መንዱቅ እንዴ ረፍዐ ዲብ ሰውረት ፈግረ ልትበህል። እንተ ላኪን እት ሚ እንዴ ወዐልካቱ...” እንዴ ቤለ ላቀሰዩ። “እብ ናይ እዳረት መኪነት እት ንትዓወን እግል ክሉ ለገናይዝ ክምሰል ረፍዐነ፡ እግል ከፈን ለገብእ አቡጀዲድ (ደሙርየት) ተሐገለት። ክሉ ደካኪን ወአካናት ክያጠት ዱቡእ ሰብኡ ህዩ ሰርም ሞተው ወሰርም እንዴ በሀረረው ሃርባም ዐለው። ሕርያን ሰበት ይዐለ፡ አነ ዲብ እሸቄ እቱ ለዐልኮ ሆቴል በርከ እንዴ ጊስነ ዐራታት ወነጸላታት እንዴ መላጠጥነ ምስለ እት መካዝን ለዐለ እንዴ ወሰክነ አምጸአናሁ

ከእቡ ካፈንናሆም። ግረ እለ አባዲ ዐሊ ምነ ልትበሀል በዐል ትራክተር (ባቡር) ሐፋረት እንዴ ረመቅነ ሕፍረት ዐባይ እንዴ ሐፈርነ ቀበርናሆም።” ዲብ ዓደትለ ቀብር ለወዐለ ሕሴን መሐመድዐሊ፡ ለአስክ ዮም ምን ዕንታቱ ለኢብዴ መለሀዩ ወመትግቢቱ ዑቅቢት ዲብ ልሰራብብ፡ “ለወክድ ለሀይ ዑቅቢት መለሀዩ ቀበርናሆ...” ቤለ ትም ብሀል ሐቆለ ጸንሐ። አሰይድ መሕሙድ ህዬ ለአክቡ ለጸንሐ ዝክርያቱ እንዴ ከማከመ ድግሙ አተላለ። ጅረድ እት መናኩሎም ትረአው። “አነ ወዑቅቢት መለሀዩ ሱድፈት ለዘብጥ ተብብ ዲብ ልብል ስድ ሰምዐናሁ ክልኢትነ ምነ ገሀወት እንዴ ፈገርነ አስክ አብያትነ ትብገስነ። አነ ጀሀት ግብለት፡ ዑቅቢት ህዬ ጀሀት ሕለት ሱዳን ጌሰ።” ሕሴን ግረ እለ ይአተላለ። ለመትግቢቱ ወመስኒሁ ዑቅቢ መለሀዩ ሰበት ትካዩለ እሉ ክርንቱ ትሐረጠት። እንዴ አድኖነ ህዬ ትም ቤለ። ምን ሐዲስ ረአሱ እንዴ ሀረስ “ዕሕ...ሕ!” ሐቆለ ቤለ ለሕካዩቱ አተላለ። “ልሰዕ ምን ወክድ ንእሽናነ እንዴ አንበትናቱ ምስል ለዐቤነ። ዝያደት ትልህዩ ኩረት እንፈቱ ሰበት ዐልነ፡ አስክ መንደሊታት እንገብእ እብ ዶልዶሉ እተ ልትከወን ለዐለ ሰለስ ፍረቅ ኩረት እንዴ አቴነ ምስል ተልሂነ። ዑቅቢት ፈዳብ መተልህያይ ቱ ለዐለ። ምነ ገሀወት ክምሰል ፈገርነ ወትፈናቴነ ዲብ ባካት ቤቱ ክምሰል ሸአገ ትቀተለ። ምስል ክምሰል ይዐልነ ሐምስ ደቂቀት እት ኢትገብእ ኢነት ምንዬ እግል ዲመ ትፈንተ።” “ዑቅቢት ላተ...” ቤለ መሕሙድመ ዝክርያቱ እንዴ ቆቀሰ። መሕሙድ እግል ሰር ገሌ ናይለ አምዕል ለሀ አረይመ ኢትረሰዐዮም። “ዲብ ባካት ዱጋነ (ሲጅን) ቱ። ሐቴ እሲት (እሲት ወድ አገሽ) ዘብጥ ክምሰል ሰምዐት፡ አመት ናይለ ከልወት ክምሰል ጌሰው ለይአቅበለው ክልኢት ውላደ እግል ቲዴ ምን ቤት ፈግረት። ምን አፌት ቤተ እንዴ ኢትረይም ላኪን እብ ዘብጥ ለበሀረረው ውላደ አስክ ዲብ ልስዑ ረኤት። ‘ፍዛኩም እግበእ ውላጅ.....!’ እንዴ ትቤ እግል ትትከበቶም ስዔት። ሓቅፈቶም እት እንተ ህተ ወውላደ መጃሚዕ ርሳስ ትከፍከፈ እቶም። ምስል ክልኢት ውላደ ዲብ ምድር ግፍትእ ትቤ። ደሞም ክምሰል ንቀዕ ተንከረ። ለወክድ ዩሰፍ ወድ ሐሰኖ ለልትበሀል ሻብ ዲብ ባካተ ሰበት ዐለ ናይ ርሐ እንዴ ኢወዴ፡ ሐሩቀቱ እግል ልራቅብ ሰበት ለኢቀድረ ክልኤ እደዩ እንዴ ጨቅመ እግለ ዘብጥ እቶም ለዐለ ዐስከሪ እግል ልሕነቅ አስኩ አረበዐ። እንዴ ኢለአሳድር አንያቡ ዲብ ለሐራጥጥ እብ ሐሩቀት ከብዱ ናደት ዲብ እንተ እብ ርሳስ እንዴ ምነ ዐለ እተ ገሀወት ፈግረ። ዲብ ልስዔ ዲብ ጽርግዩ ክምሰል ተሐበረ ላኪን፡ ዲብ እግር ዕጩት ሚም እንዴ አብረከ ኔሽን ለዐለ ዐስከሪ ሽክ ቤለ እቶም። አመቱ ይዐለት እሎም። ዝናድ እንዴ ሰሐበ ህዬ ዘብጠ እቶም። ለትለከፈት ርሳስ እብ ዔጸት ናይለ ምቀደም ሕቁፍ ለዐለ ጅነ እንዴ አቴተ እብ አፍ ልብለ እናስ እንዴ ሸገት ናይለ ሕዙል ለዐለ ካልኣይ ጅነ ፈግረት። አብ ምስል ክልኢት ውላዱ ዲብ ምድር ረመዕ ቤለ። እብ ሐቴ ርሳስት ሰለስ ሬሕ ሐልፈዩ። ዲብ ሱግ እብ ተሻሸት መናበረቶም ሳይሮ ለዐለው

ብዕዳም ክልኦት እናስመ፡ ውላዶም እንዴ ሐቅፈው ዲብ ለሀርቦ እበ ትለከፈ እቶም ርሳስ ምስል ኣጀኒቶም ኣረይ ገብአው። ዲብ ባካት ተክረሬት ጃርዲን ለዐለ እሉ ሓምድ ሸሪፍ ህዩ፡ ምስል ክልኦት ውላዱ ትቀተለ። ለዎሮ ወልዱ ምን ጃምዐት ኣዲስአበባ እብ ዕርፍ ማጽእ ለዐላ ቱ። ሓምድ፡ ምስል ሓሁ ዲብ ባካት ምስግድ እት እንቱቱ እብ ሰኪን ለተሐረደ። ዲብ ባካት መሐጠት ከህረበትመ፡ ስዒዳይ ለልትበህል 18ይት ሰነት ዕልብ 13 “ለአምዕል፡ ሰንበት ጸላም” እንዴ ተምበለት ለኢትቦዴ ሽንርብ እንዴ ሐድገት ክምስል ሐልፈት፡ ፈጅራተ ኣትኒን፡ ሃርብ ለትመዩ ወምን ከደን ለመጽእ ቁብራይ ገናይዝ ዲብ ሐዩቦት፡ ዲብ ከፈኖት ወሕፈር እብ ሐፊር ጽሙድ ኣስበሐ። ዲብ ምግብ ላኪን ‘ጀብህት መርባት እግል ተኣቅስን መጽኣት ለልብል ከበር ትሰመዐ፡ ከሸዑብ ምን ሐዲስ ትፈንጠረ። ፈጅራተ ኣተሉት፡ ሓዳም ዐባዪ ዐድ ወገሌ ሽባን ገናይዝ እግል ልቅበሮ ምን ሐዲስ ትጀመዐው። ዲብ ክል ሻሬዕ፡ ኣብያት፡ ገሃዊ ወባክላት ምስግድ ወብዕድ ኣካናት ለትፈንጠረ ገናይዝ እግል ልይበስ ወልጼኔ እንቡት ዐለ። እግለ እንዴ ተዓጺፈ ለነሽፈ ቃራት እብ ሓለት እግል ነኣርትዑ፡ ለዲብ ቀበት ኣብያተን ነደዩ እማት ምስል ኣጀኒተን እግል ነኣፍግር ዲብ ጸገም ትሩድ ኣቴነ። እብ ፍንቱይ ለኣጥፋል ገናይዞም ፈሕመት ጸላም ጋብእ ጸንሑነ። ለዐባዪመ እናስቱ ሚ እሲት እግል ነኣሌልዮም ሓሌነ። ዲብ ደምቀት እንዴ ኣነድድ ለተርፈ ሸሊል ረዩም እንዴ ረኤካቱ፡ ‘እሲት ተ’ እንዴ ትቤ ለትፈንትዮ። “ዲብ ሐቴ ዐስር ምትር ለሪመ ሕፍረት እብ ዶዘር ለተሐፈረት ዔለ፡ ኣስክ 103 ለበጼሕ ገናይዝ ትቀበረ። ዲብለ ብዕድ ሕፈርመ ዲብ ክል ሕፍረት ምን 10 ለኢልውሕዶ ገናይዝ ቀበርነ። እሊ፡ ዲብ ባካት ሕለት-ሱዳን ቅብላት ሐለንጋዩ ዲብለ ህሌት መቅበረት ኣውቴት ሌጠ ለትቀበራ ቱ። ገናይዝ ናይ ብዕዳም 17 ነፈር ህዩ ዲብ መቅበረት ኪዳኔ ምህረት ትቀበረ። ግራህ ኣምዕል ጸላም፡ ሸዑብ ኣቅርደት መብዝሐ ደለ እበ ፈግረ ገበይ ልጁእ እንዴ ካተረ ኣስክ ዐለዮ ትወከለ። መብዝሐ ህዩ ዲብ ከሰለ ኣተ። ዲብ ሰፈር እብ ጽምእ ወተዑብ ለሞተውመ ብዝሓም ዐለው። ብዝሓት ዐመሲ ዲብ ገበይ እብ መሐጽ ክምስል ትጸበጠዩ፡ ዲብ ሐንቴ ከተክት ዕጨይ ትፈረጀዮ። ሐቴ እም (እሲት ዐሊ ፋይድ) ዲቡ እብ መሐጽ ሞተት። ግራህ ፈነ ለኣተላለ ትራጀዲታት ሰኒ ብዙሕ ቱ ለዐለ። ዲብለ ኬልም ኣምዕል፡ ዝያድ 70 ኣብያት (መረበዓት) ወዝያድ 280 ተከልብ ምስል ታምም መምተለካቱ እብ እሳት ጨበልቢሎ ገብአ። ዩም ኣለቡ መምተለካት እብ ዐሳክር ኣባይ ትዘመተ። ብዝሓ ናይለ እብ ርሳስ፡ ጀረድ፡ እሳት ለፈነው ኣረይ፡ ምስል ብዝሓ ናይለ ኣስክ ዐለዮ ሱዳን እት ገይሶ ዲብ ገበይ እብ ጽምእ ወሰፍረ ለሞተ እንዴ ትወሰክ ዝያድ 500 በጽሐ። ብዕዳም 80 ነፈር ህዩ መስከነው። መዳግመት፡ መሕሙድ ሓሊ (ዲብ

ጁን 2002 ለገብአት መቃብላት) ሕሴን መሐመድዐሊ (ዲብ ጁን 2002 ለገብአት መቃብላት) ካጅ ሜጀር መሐመድጅምዕ ዑስማን (ጃብረ)